

(Ф 03.02.-92)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І РИЗИКІВ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра соціології та політології

УЗГОДЖЕНО
Декан ФЛСК

«05»

Наталія ЛАДОГУБЕЦЬ
2023 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

«05»

04

Анатолій ПОЛУХІН

2023 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Соціологія ризику»

Освітньо-наукова програма: «Соціологія»
Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 054 «Соціологія»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	3	90 / 3,0	10	20	–	60	-	-	Екзамен - 3 с.
Заочна	3	90 / 3,0	6	4	–	80			Екзамен-3с.

Індекс: НДФ-8-054/21-1.3.4
Індекс: НДФ-8-054з/21-1.3.4

СМЯ НАУ РП 12.01.08–01–2023

Система менеджменту якості.
Робоча програма навчальної дисципліни
«Соціологія ризику»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 12.01.08-01-2023

стор. 2 з

Робочу програму навчальної дисципліни «Соціологія ризику» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Соціологія», навчальних та робочих навчальних планів №№ НДФ-8-054/21 та РДФ-8-054/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Доктор філософії» за спеціальністю 054 «Соціологія» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

професор кафедри соціології та політології

Ю. Романенко

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 054 «Соціологія» (освітньо-наукова програма «Соціологія») – кафедри соціології та політології, протокол № 1 від «03» 02 2023 р.

Гарант освітньо-наукової програми

О. Хомерікі

Завідувачка кафедри

О. Хомерікі

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету лінгвістики та соціальних комунікацій, протокол № 3 від «07» 03 2023 р.

Голова НМРР

А. Кокарєва

УЗГОДЖЕНО:

Завідувач аспірантури та докторантури

А. Лелеченко

«7» _____ 2023 р.

Рівень документа – 36

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.....	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки.....	5
2. Програма навчальної дисципліни	5
2.1. Зміст навчальної дисципліни	5
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	5
2.3. Тематичний план	7
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	7
2.5. Перелік питань для підготовки до підсумкової контрольної роботи.....	7
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	8
3.1. Методи навчання	8
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	9
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	8
4. Рейтингова система оцінювання набутих аспірантом знань та вмінь	11

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Соціологія ризику» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Місце навчальної дисципліни. Дана навчальна дисципліна належить до циклу професійної підготовки та є невід'ємною складовою сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль аспіранта-соціолога, дозволяють створити передумови для усвідомленого підходу до практичної роботи. Вона сприяє становленню у аспірантів світоглядної основи теоретичної і практичної діяльності завдяки засвоєнню знань з курсу та систематизації й узагальненню наявних у них професійних знань.

Метою викладання дисципліни є формування розуміння сутності ризиків як специфічної пізнавальної діяльності та соціального інституту.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- дати знання теоретичних засад та закономірностей функціонування соціології ризиків, виділяючи її специфіку, розкриваючи принципи співвідношення ризиків із іншими складниками соціального життя;
- допомогти оволодіти знаннями в сфері соціології ризиків в рамках наукових соціологічних напрямків, шкіл та концепцій;
- сприяти підготовці освічених, творчих та критично мислячих спеціалістів, здатних до аналізу та прогнозування проблем соціальних ризиків та їх соціо-нормативної регуляції.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна

Знати: основні підходи до визначення поняття ризик та пов'язаних термінів (катастрофа, надзвичайна ситуація, небезпека, невизначеність); основні класифікації підходів до аналізу ризику в соціальних науках; ключові підходи (напрямки) сучасних соціологічних досліджень ризику; основні методологічні підходи до емпіричного вивчення явищ, пов'язаних із ризиком.

Вміти: інтерпретувати значущі проблеми сучасності з позиції підходів до аналізу ризику; експлікувати у ризикологічних підходах соціологічні елементи, зіставляти існуючі в соціології моделі пояснення з тими, що (неявно) використовуються у підходах до вивчення ризику.

Мати навички (набути досвід): ідентифікації та оцінки способів соціологічного теоретизування у підходах до вивчення ризику у соціальних науках; інтерпретації значних проблем сучасності через призму підходів до аналізу ризику.

Підсумкові результати навчання (далі ПРН):

ПРН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з соціології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, та отримання нових знань у сфері соціології та/або здійснення інновацій.

ПРН06. Критично аналізувати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

ПРН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

ПРН08. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з соціології у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

ПРН09. Глибоко розуміти загальні принципи та методи соціальноповедінкових наук, а також методологію наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері соціології та у викладацькій практиці.

ПРН11. Вільно презентувати й обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми сучасного суспільства, практичної діяльності в галузі соціології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях з використанням правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ПРН12. Дотримуватися професійних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; демонструвати високий рівень культури, етичних норм, затверджених Професійним кодексом соціолога.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен набути таких компетентностей:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ФК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в соціології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з соціології та суміжних галузей.

ФК03. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері соціології, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в науковій та освітній діяльності.

ФК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

ФК05. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері соціології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК07. Здатність аналізувати та оцінювати сучасний стан, тенденції розвитку соціології

ФК08. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як «Інноваційні методи прийняття рішень в соціотехнічних та соціокультурних системах», «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних та соціокультурних системах», «Соціологія соціології» та «Андрагогіка та інноваційні освітні технології вищої освіти».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 2-х навчальних модулів, а саме:

– навчального модуля № 1 «Ризики та концепції ризиків».

– навчального модуля № 2 «Соціологія ризику та класифікації ризику».

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.

Модуль 1. «Ризики та концепції ризиків».

Інтегровані вимоги модуля №1: знати особливості вивчення соціології ризику; розуміти науку як об'єкт та предмет наукового дослідження у соціології та володіти

знаннями про феномен ризиків як об'єкт та предмет наукового дослідження в соціології ризику; вміти визначити традиції, парадигми та дискусії в соціології ризику.

Тема 1. Соціальна історія уявлень про ризик

Походження слова "ризик", соціальна історія уявлень про ризик та небезпеки у традиційних, індустріальних та постіндустріальних суспільствах. Історія поняття «ризик» та уявлень про небезпеку. Історія «природничого» уявлення про ризик (історія ймовірності, встановлення причинності). Пояснення уявлень про ймовірності. Спроби екстраполяції поняття ймовірність щодо соціуму. Методи встановлення причинності. Приклади стародавніх «відкриттів», підтверджених сучасною наукою. Історія інститутів управління ризиком. Страхування. Право. Державне втручання.

Тема 2. Специфіка ризикогенної сучасності

«Особливості ризикогенної сучасності»: специфіка сучасних ризиків та особливості сприйняття ризику за доби сучасності. Аналіз причин трансформації сприйняття ризику.

Тема 3. Класифікація підходів до вивчення ризику.

Місце «соціології ризику». Що таке «ризикологія»? Континуум можливих епістемологічних позицій при вивченні ризику (Д. Лаптон). Класифікація соціологічних підходів до вивчення ризику за О. Ренном та Дж. Цинном. «Вимірювання» цінностей, знання, раціональності, влади та емоцій у вивченні ризику. Соціологічні дослідницькі програми як основи для класифікації соціологічних підходів до вивчення ризику. Співвідношення «соціології ризику» та «енвайронментальної соціології».

Тема 4. Поняття «ризик» у соціології

Поняття «ризик» у соціології: підходи до визначення. Основні «вимірювання» ризику: ймовірнісний характер, очікуваність, залежність від дій суб'єкта, небажаність для суб'єкта. Ризик та катастрофа: спільне та відмінне (К. Жіббер, Г.Крепс).

Модуль № 2 «Соціологія ризику та класифікації ризиків».

Інтегровані вимоги модуля №2:

Знати зміст ключових концепцій ризику в постіндустріальних суспільствах; мати уявлення про вектори аналізу ризику в міждисциплінарних дослідженнях; розуміти логіку дослідження сприйняття ризику в психології та психодіагностиці; оперувати класифікаціями ризиків у різних авторів.

Тема 5. Сучасне суспільство у соціологічних концепціях ризику

Основні соціально-філософські концепції ризику (Гідденс, Бек): зміст та критика. Постіндустріальне суспільство як суспільство інституціалізованого ризику. Локальні, глобальні, системні ризики. Поняття "мегаризик" (Гідденс, Бек). Інститути управління ризиками у постіндустріальних суспільствах та перспективи управління глобальними ризиками. «Суспільство загального ризику»: концепції У.Бека. Структуралістська та постструктуралістська інтерпретація концепції У. Бека. Критика концепції "суспільства ризику".

Тема 6. Дослідження ризику в міждисциплінарних дослідженнях

Детерміністські визначення ризику: його витоки і вплив на розвиток ризикології. Особливості економічного підходу до аналізу ризику. раціонального концепції дії та ризик. Модель очікуваної корисності. Психологічні та соціально-психологічні підходи до дослідження ризику. Підхід Канемана та Тверські: інтуїтивні упередження при сприйнятті ризику. Суб'єктивні та середовищні чинники оцінки ризику. Індивідуально-психологічні детермінанти ризикової поведінки. «Схильність до ризику» як особистісна риса.

Тема 7. Дослідження сприйняття ризику в психології та психодіагностиці.

Дослідження "виявлених переваг" (revealed preferences) (Старр). «Психометрична парадигма» у дослідженні ризику (Словик, Ліхтенштейн, Фішхофф та ін): вихідні положення та еволюція підходу. Методи дослідження в психометричній парадигмі. «Інтуїтивна токсикологія». «Натуралістична» та «інтерпретативістська» аргументація в "психометричній парадигмі". Семантичні образи сприйняття ризику.

Тема 8. "Теорія соціокультурної життєздатності". Класифікація ризиків.

Функціоналізм М. Дуглас та «теорія соціокультурної життєздатності» (М. Томпсон, Р.Елліс та А. Вілдавські). Концепція "grid-group". Основні «культури» та їх зв'язок із сприйняттям ризику. «Культури» як специфічні соціальні контексти та як світогляди. Емпіричні дослідження культурних відмінностей у сприйнятті ризику та розподіл відповідальності: основні результати. Проблеми операціоналізації «Теорії соціокультурної життєздатності».

Інші підходи до вивчення ризику. Інтерпретативна програма: дослідження повсякденних ризиків (Дж.Туллох та Д. Лаптон). Структуралізм та постструктуралізм у дослідженні ризику – дослідження «режиму влади» (governmentality): від «загальної рамки» М.Фуко до сучасних підходів до вивчення ризику. Ризик та дискурс про ризик. Ризик та влада. Ризик, емоції та «ходіння краєм» ("edgework") – підхід С. Лінга. Соціологічні та соціально-психологічні засади концепції С.Лінга. Можливість синтезу різних моделей пояснення. Синтетичний підхід до аналізу ризику Д. Адамса: основні припущення, модель термостата ризику. Концепція «Соціального посилення ризику» (Р. Касперсон та ін).

Класифікація ризиків. Умови виникнення ризику: соціальна обумовленість (інституціоналізованість/неінституціоналізованість), наявність аналогів рішень (ординарність/неординарність). Наслідки ризику: моральні та матеріальні, передбачувані та непередбачувані, прийнятні та неприйнятні, компенсовані та некомпенсовані. Роль ризику на різних етапах розвитку суспільства: типологія К. Лау. Традиційні, індустріальні та постіндустріальні ризики (мегаризики). Класифікація ризиків (природні/сфабриковані, локалізовані/глобальні, калькульовані та некалькульовані, актуальні та відстрочені, одномоментні та розподілені і т.д.).

2.3. Тематичний план навчальної дисципліни

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
3 семестр					
Модуль №1 «Ризики та концепції ризиків»					
1.1	Соціальна історія уявлень про ризики	10	2	2	6
1.2	Специфіка ризикогенної сучасності	8	-	2	6
1.3	Класифікація підходів до вивчення ризику	10	2	2	6
1.4	Поняття «ризик» у соціології	8	-	2	6
1.5	Модульна контрольна робота №1	8	-	2	6
	Усього за модулем №1	44	4	10	30
Модуль №2 «Соціологія ризиків та класифікація ризиків»					
2.1	Сучасне суспільство у соціологічних концепціях ризику	10	2	2	6
2.2	Дослідження ризику в міждисциплінарних дослідженнях	8	-	2	6
2.3	Дослідження сприйняття ризику в психології та психодіагностиці	10	2	2	6
2.4	"Теорія соціокультурної життєздатності". Класифікація ризиків.	10	2	2	6

2.5	Модульна контрольна робота №2	8	-	2	6
Усього за модулем №2:		46	6	10	30
Усього за навчальною дисципліною:		90	10	20	60

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)

Контрольна робота виконується в четвертому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь аспірантів і є важливим етапом у засвоєнні навчального матеріалу.

Мета контрольної роботи полягає в оволодінні знаннями та навичками обробки та аналізу соціологічних даних. Аспіранти повинні вміти обґрунтовувати вибір об'єкту, предмету, мети та завдань; здійснювати аналітичну операціоналізацію рис об'єкту дослідження; висувати гіпотези, змістовно інтерпретувати результати дослідження.

Виконання, оформлення та захист контрольної роботи здійснюється аспірантом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання контрольної роботи – 8 годин самостійної роботи.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання: ситуаційні задачі; семінар-дискусія, робота в малих групах, метод конкретної ситуації, тестування, презентації, написання есе, творча робота. Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій та практичних занять, самостійному вирішенні поставлених завдань.

3.2. Рекомендована література

3.2.1. Beck U. Ecological Enlightenment. Essays on the Politics of the Risk Society. New Jersey: Humanities Press, 1995.

3.2.2. Beck U. Risk Society and the Provident State // Risk, Environment and Modernity: Towards a New Ecology / Ed. by Lash S., Szerszynski B., Wynne B. L.: Sage, 1996.

3.2.3. Elena Macchioni, Claudia Santoni (2022) The youth on-line life: risks, violence and support networks, International Review of Sociology, 32:3, 463-482, DOI: 10.1080/03906701.2022.2133409

3.2.4. Romanenko, Yu.V. Prodaniuk, R. Pogrebnaia, V.L. Hordiienko, N. Bekdamyrova, L.Z. Information security and social work to counteract cultural and information wars in neo-functionalistic reflection// International Journal of Pharmaceutica Research, 2020, 12 (1), p.2505-2509.

3.2.5. Збірка матеріалів Всеукраїнської наукової конференції «Україна як суспільство ризику» (м. Дніпро, 23 квітня 2021 року) / відповідальний за випуск проф. В.В. Кривошеїн. Дніпро: Видавничо-поліграфічний дім «Формат А+», 2021. 168 с.

3.2.6. Міжперсональна взаємодія як соціологічна проблема // Соціальні комунікації інформаційного суспільства: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / під заг.ред. А.Г.Гудманяна, С.М.Ягодзинського. – К.: Талком, 2020. – С.66 – 96. (Серія “Гуманітарний дискурс суспільства ризику”)

3.2.7. Пандемія і «третій світ»: які небезпеки криються в некерованих країнах. 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3030410-pandemia-i-tretij-svitaki-nebezpeki-kriutsa-v-nekerovanih-krainah.html>.

3.2.8. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. Київ: МОН України, 2020. - 71 с.

3.2.9. Україна: 30 років на європейському шляху / Ю.Якименко [та ін.]; Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, - К.: Заповіт, 2021 – 392 с.

3.2.10. Хомерікі О.А., Яковенко Ю.І. Огляд передумов розбудови в Україні стратегії розвитку соціології / О. Хомерікі, Ю. Яковенко// Актуальні проблеми філософії та соціології. Науково-практичний журнал. – Одеса, № 35. 2021. С. 67-77

Допоміжна література

3.2.11. Clark, T., Foster, L., Sloan, L., Bryman, A. (2021). Bryman's social research methods (6th ed.). Oxford University Press.

3.2.12. Balzola, A. (2020). L'educazione a distanza alla luce e all'ombra della pandemia. Mediascapes journal, 15, 203–210.

3.2.13. DeVellis, R. F., Thorpe, C. T. (2021). Scale development: Theory and applications. Sage Publishing, Inc.

3.2.14. Dominelli L. Guidelines for Social Workers during the COVID-19 pandemic.: <https://www.iassw-aiets.org/wp-content/uploads/2020/03/Social-work-adviceCovid-19.pdf>.

3.2.15. Social service workforce safety and wellbeing during the COVID-19 response: recommended actions. UNICEF, 2020. 13 p.

3.2.16. UNICEF's social protection: response to COVID-19. UNICEF, 2020. 12 p.

3.3 Інформаційні ресурси в Інтернет

3.4 The Global Risks Report 2023 18th Edition - <https://www.weforum.org/reports/globalrisks-report-2023/>.

3.4.1 Сайт Українського незалежного центру політичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.usipr.kiev.ua/>

3.4.2 Сайт соціологічного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sociology.kharkov.ua

3.4.3 Сайт бібліотеки соціологічної літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.socium.info/library.html> – <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/>

3.4.4 Офіційний сайт соціологічної асоціації України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.sau.kiev.ua

3.4.5 Офіційний сайт українського центру економічних та політичних досліджень ім. Разумкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.users.org

3.4.6 Сайт центру соціальних та маркетингових досліджень (Київ), результати соціологічних досліджень, публікації центру, статистичні дані) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.socis.kiev.ua

3.4.7 Сайт статистичних матеріалів Держкомстату України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

3.4.8 Сайт Інституту соціології НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.i-soc.com.ua

1. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ АСПІРАНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

Оцінювання окремих видів виконаної аспірантом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1. Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів		Вид навчальної роботи	Мах кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
3 семестр			3 семестр		
Модуль №1 «Ризики та концепції ризиків»			Модуль №2 «Соціологія ризиків та класифікація ризиків»		
Відповідь на практичному занятті (5 б. х 2)	10	-	Відповідь на практичному занятті (5 б. х 2)	10	10

Доповідь з презентацією (5 б. х 2)	10	-	Доповідь з презентацією (5 б. х 2)	10	10
Експрес-контроль (4 б. х 2)	8	-	Експрес-контроль (4 б. х 2)	8	-
-	-	-	Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 аспірант має набрати не менше</i>	<i>21 бал</i>	-	<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 аспірант має набрати не менше</i>	<i>21 бал</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	12	-	Виконання модульної контрольної роботи №2	12	-
Усього за модулем №1	40	-	Усього за модулем №2	40	-
Усього за модулями №1, №2				80	60
Екзамен				20	40
Усього за дисципліною				100	

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються аспіранту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (Додаток 3).

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих аспірантом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. В випадку диференційованого заліку підсумкова семестрова рейтингова оцінка, перераховується в оцінку за національною шкалою та шкалою ECTS

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки аспіранта, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./E** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

Додаток 3

**Відповідність оцінок у балах оцінкам за національною шкалою
(рекомендовані значення)**

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
3	4	5	6	7	8	9	10	11	13	14		15
3	4	5	6	7	8	9	9-10	10-11	12-13	13-14	14-15	Відмінно
2,5	3	4	5	6	6-7	7-8	8	9	10-11	11-12	12-13	Добре
2	2,5	3	4	4-5	5	6	6-7	7-8	8-9	9-10	9-11	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26		27
15-16	16-17	17-18	17-19	18-20	19-21	20-22	21-23	22-24	23-25	24-26	25-27	Відмінно
12-14	13-15	14-16	15-16	15-17	16-18	17-19	18-20	18-21	19-22	20-23	20-24	Добре
10-11	10-12	11-13	12-14	12-14	13-15	13-16	14-17	15-17	15-18	16-19	16-19	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38		39
26-28	26-29	27-30	28-31	29-32	30-33	31-34	32-35	33-36	34-37	34-38	35-39	Відмінно
21-25	22-25	23-26	23-27	24-28	25-29	26-30	27-31	27-32	28-33	29-33	29-34	Добре
17-20	18-21	18-22	19-22	19-23	20-24	20-25	21-26	22-26	22-27	23-28	24-28	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50		51
36-40	37-41	38-42	39-43	40-44	41-45	42-46	43-47	43-48	44-49	45-50	46-51	Відмінно
30-35	31-36	32-37	32-38	33-39	34-40	35-41	35-42	36-42	37-43	38-44	38-45	Добре
24-29	25-30	25-31	26-31	27-32	27-33	28-34	28-34	29-35	30-36	30-37	31-37	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62		63
47-52	48-53	49-54	50-55	51-56	51-57	52-58	53-59	54-60	55-61	56-62	57-63	Відмінно
39-46	40-47	41-48	41-49	42-50	43-50	44-51	44-52	45-53	46-54	47-55	47-56	Добре
31-38	32-39	32-40	33-40	34-41	34-42	35-43	36-43	36-44	37-45	37-46	38-46	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74		75
58-64	59-65	60-66	60-67	61-68	62-69	63-70	64-71	65-72	66-73	67-74	68-75	Відмінно
48-57	49-58	50-59	50-59	51-60	52-61	53-62	53-63	54-64	55-65	56-66	56-67	Добре
38-47	39-48	40-49	40-49	41-50	41-51	42-52	43-52	43-53	44-54	44-55	45-55	Задовільно

Оцінка у балах											Оцінка за національною шкалою	
76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86		87
68-76	69-77	70-78	71-79	72-80	73-81	74-82	75-83	76-84	77-85	77-86	78-87	Відмінно
57-67	58-68	59-69	59-70	60-71	61-72	62-73	62-74	63-75	64-76	65-76	65-77	Добре
46-56	46-57	47-58	47-58	48-59	49-60	49-61	50-61	50-62	51-63	52-64	52-64	Задовільно

Додаток 4

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)